

ՏԱԽԻԼ ԻՅԷ

ՄԱԹՊՈՒԱԹ ՆԻՋԱՄՆԱՄԷՍԻ

Հագեթալարտա պիրիսինն ալէյ-հինտէ պիր չէյ տէրճ խորտիկինտէ, տէրճ խորտիկին չէյ հագգըլը օլտուն հագգը-սըլ օլտուն ֆալ ու զէմմ օլտունն քի-մէնն վէ եախօտ հէյնէթ վէ եա ճէ-միյէթ թարաֆընտան, քէզալիք հագգըլը հագգըսըլ, գարլըլըլ, չօգ տէֆա ճէվապ վիրիլմէքտէ տիր, վէ մէզըրիւ ճէվապլար, Մաթալաթ նի-ղամնամէսի ահքեամընճա, զաթէն եա-ղըլարագ սէպէպիյէթ վիրմիլ օլան պէնտին իքի միսի ուղունիւղունտա օլտուղու հալտէ, ֆալ ու զէմմ իտէն զագէթանըն քէնտիսինէ կէօնտէրիլէ-րէք, քէօրէյի էօլտիւրէնէ սիւրիւք-լէտիրլէր տարպը մէսէլի ֆէհվապընճա, քէնտիսինէ տէրճ իթտիրիլմէք եհր-տէ, հէման հէր վաղըթ պաշգա զա-ղէթալարա միւրաճալթ օլունարագ սեգարեա խորլմէքտէ, վէ չօգ տէ-ֆա տա թաշթընտան թաճիլիք վէ մուարաղա հուտուլէ կէլմէքտէ տիր, չիւնքի զագէթալար հալիլէ պիր պի-րինէ խախմ օլարագ, պաշգալարը սէ-պէպիստէն, քէնտիլէր տալի տէր-քեար օլան մուարաղանըն իլինէ կիր-մէյէ մէճպուր օլմագտա տըրլար:

Պու ուլղունտուղուգլարա իքի խու-սուս պաշըճա սէպէպիլմէք վիրմէքտէ տիր, պիրիսի մաթպուաթ նիղամնամէ-սինտէ, էհալի քէնտի հուգուգուսու, զագէթաճըլարըն զուրաղ վէ եախօտ պէտիսալըլընտան քէնտիլի չիլիլ ու վիւղայէ իտէպիլսին իլին, քէնտիլինէ, աուտէլթիլ իթթիլգապընտան օլարագ վիրիլմէլ օլան բէք իթթիլգալը վէ բէք քէնտիլին սիւրհատան պիլապէր պուլուն-մապը օլուպ, վէ իրիննիսի տալիլ մէզ-քիւր նիղամը պիլտիլի հալտէ տալիլ, թէնպէլ իլլինտէն նալի, մուարաղտըն պաշգա պիր զագէթալարըն պաշընա պաղ-լանարագ գուրթ ուլմագ իսթէմէսի տիր, չէօյլէ քի, պիր աուգմ ալէյին-տէ զագէթաճըլար եա քէնտիլէր վէ եախօտ պաշգալարը թարաֆընտան ֆալ ու զէմմ տայիր զագէթալարըն-տա պիր չէյ տէրճ իլլէտիլէրտէ, գար-չըլըլ ճէվապլարա քէնտուլէրէ կէօն-տէրիլտի մի, եա մէրգում պէլքի նի-ղամը պիլմէքտէ սիւրիւք մէճպուր օլուր, վէ եախօտ նիղամը պիլտէ պի-լէ Պապը ալիլէ մաթպալթ գալէմինէ կիտիպ միւրաճալթ իլլէմէկէ իւշէնիլ, վէ էկէր մաթպալթ միւտիրիլլէթինէ տալիլ իթալաթ իթմէլ իսէ նիղամէն իսթիտա իտէրէք մուհաքէմէյէ չըլըլ-մաղա ճէնտարթ իթմէլ միւրաճաղա-սըլլա, քէնտի կաղտըլըլարընա գար-չըլըլ կէլէն ճէվապը գապուլ վէ տէրճ իթմէմէքտէ տիրլէր, վէ պու խուսուս-տա քէնտուլէրի հագգըլը չըլարմագ իլին, կիտէն պէնտին եանի ճէվապըն իլինտէ նամուսա թօղանըլ լաղըրտը-լար վէ եախօտ հագարէթլէր պուլուն-տուղուն ու պէպ թուլմագտա տըր-լար, վէ չօգ տէֆա պու խուսուստա տալիլ հագգըլը վար տըր, չիւնքի նիղամընա գարլըլըլ եաղմագ պիլէն բէք աղ տըր, լաքին պուլունտա չա-րէսի միւրաճըլար տիր, չէօյլէ քի, ֆիլ-վաղը էօյլէ նամուսա թօղանըլ լու-ղէթլէր վար իսէ տնէր չըլարըլարագ կէնտին եաղըլմալը, վէ կինէ քէնտի-սինէ տէրճ իթտիրիլմէլ տիր, վէ պու ուտուլ զայլէթլէ հագգըլը տըր, չիւնքի զագէթաճըլար հէր կէրտէ վէ հէր վա-ղըլթ, եա զարագ ու նէֆաանիլէթ իճ-րա իթմէլ, եա չու եա պուլուն խաթ-ընը սաւարագ միւրաճէնէ իլլէմէք:

վէ եախօտ չու եա պուլուն գօրգուտա-րագ պիր գալ լիւրա գօրարմագ, վէ էօյլէլիքլէ կէլինմէք նիլիլի ֆալի-տէսիլլէ, խաուսթէն էօթէ պէրի հար-ֆէնտաղըլը իթմէքտէ, չամուր աթ-մագտա, վէ պաղէն լիսանէն պիլէ ա-լէյինիլլէլէ չէօյլէ պիր պէնտ վար տըր տէրճ իտիլմէք տիլէրէք տուրտընտան իսպէր կէօնտէրիլպ, նիլէլէրի, վէ ա-լէլ խուսուս թաշըլարըն գօրգուլթ-մագտա, վէ իրալարըն չէքմէքտէ տիրլէր, քի պէօյլէ աուգմէլը զագէթա-ճը օլմաեքալ, իլլա զագէթաճըլըլ պիր ալէթ վէ պիր սիւրհ իտինէրէք իրթի-քեապըլըլ կէլինմէքտէ տիրլէր, վէ էհալինն, մաթպուաթ նիղամնա-մէսինն մէզըրիւ պէնտին պիլմէմէ-սինտէն վէ եախօտ իճրա իլլէմէք ի-թէմէմէսինտէն, էօյլէ զագէթաճըլա-րըն տաշգ իտատէ ճէնտարթ ալարագ իսթէտիլլէրի եալան վէ իթթիլարեք տէրճ իթտիլլէրի, վէ սայիր էհէլ բըլ զագէթաճըլարըն թաճիլիլլին սէպէ-պիլլէթ վիրիլտիլի, վէ չօգ տէֆա մու-արաղա պիլլիլլէրէք օղուեանլարըն օ-սանճ կէթիլտիլի չէօյլէ տուրտուն, հէմ հէր եհրտէ էօյլէ պիր գալ զա-ղէթա պուլունմագտա տէլիլ տիր վէ պուլունմագ վէ հէմ տէ չօգ տէֆա մէզըրիւ էհիլ բըլ զագէթալար իլլէ, քէնտի տօթլարը վէ միւլթէրիլլէրի պէյնիտէ սօղուղուգ հապըլ օլմագ-տա տըր, չէօյլէ քի իրթիլքեապը վէ եալանըն զագէթանըն պիլլի, պիրիլի ալէյինն պիր չէյ եաղտա, մէր-գում ճէվապըն պաշգա զագէթալարա տէրճ իթտիրիլլէրիլթէտի, վէ էհէլ բըլ զագէթաճըլար տալիլ եա նալիլլէ եհրտէ զագէթապըն տուրտընագ, վէ եա-խօտ պիր չօգ ճէվապլար տէրճինէ պիր գապու ալմագ, վէ տէտի տէտիլ լաղ-լաղըլլէթ ինտէն արի գալմագ միւրա-տիլլէ գապուլ իթմէլ իսթմէթի մի, հալիլլէ էօյլէ պիր պէնտին տէրճինի թէքլիլիլ իտէն կիւճէնմէքտէ տիր:

Իմիր, մաթպալթ նիղամնամէսի-նին, էհալիլլէ վիրմիլ օլտուղու պու, ալէյհտէ եաղըլան պիր պէնտին իքի միսի գապարըն մէզըրիւ զագէթա-նըն քէնտիլինն տէրճ իթմէքլիլլէ պօրճու պուլունմապը հուգուգուսու հէրքէտէ խապէր վիրտիլքտէն սօնրա, պուլունտան պէօյլէ թարաֆըլըլա, էօ-լէ սայիր զագէթալարա տէրճ իտիլլէ օ-լան զարագ ու ֆիլիլա վէ եալանըն-ըլլէ պէնտիլլէրիլլէ գարլըլըլ պէնտըլ կէօնտէրիլմէքտէն իսթար վէ բէճա իթտիլիլմիլլէ պէրապէր, գապուլ տա-լիլ օլունմաեքալըն պիլտիրիլլէլ:

վէ չուսու տալիլ ուսուլթմաեք խապէր վիրմէյէ քի, այնի նիղամնէն իճրապըն, թաշըլարա պուլունտան, վէ զագէթաճըլար եալան վէ իթթիլարա-նա ուղարեան զաթլար տալիլ, թա-րաֆըլարընտան պուլունտա պիրիլլին վէրիլ թայիլին իտէրէք եաղտըրալի-լիլլէր, վէ հէր քէն պու նիղամնէն իճ-րապըն էօյլէրիլպ վէ տիլգալթա պաշ-լամաղըլա, էօյլէ զագէթալարտան եալան վէ իրթիլքեապըն էքթիլմէսի միւրալին օլմագ, չիւնքի, պաշգա զագէթալարտա ճէվապ եա գարլըլըլ տէրճ իթտիրիլլէր պիր աղըլըլ վէ իր-թիլքեապըն զագէթաճըլ իլլէ ուղար-մագըլա չըլըլմագ, բիւր սիւրհ պիր աուգմ իլլէ, իւղէրիլտէ պիր թօղու իլ-նէսի պիլլէ պուլունմաեքալ պիր աուգ-մին ճէնքլլմէյէ չըլըլմապըն պէն-ղէր, չէօյլէ քի զագէթաճըլ իսթէտիլի գապար չէյ կաղապիլպ, հալ պու քի պաշգա զագէթա իլլէ ճէվապ վիրէն պիր իքի տէֆա տան սօնրա հալիլլէ

սիւրիլթէ մէճպուր օլուր, չիւնքի պաշգա զագէթաճըլ քէնտուլէ իսթէ-տիլի գապար խալմէթ իտէմէլ:

Հալ պու քի մուղալիլի օլարագ, քէօրէյի էօլտուրէնէ սիւրիլթմէքլիլք ուտուլի մէվըլի իճր, ղէ գօնուլարագ, պէլ սաթլըլ պիր չէյ եաղան պիր զա-ղէթաեա, նիղամէն օն սաթլըլարա ի-սարէթ պիր գարլըլըլ կէօնտէրիլլէ-րէք պիրիլլին վէ իքիլլին չըլաճագ նիւսիլլէսինտէ տէրճ իթալէպ օլունտու-մու թապիլաթիլլէ էկէր եաղտըլընտա եալան վէ իթթիլար վէ զարագ վար ի-տիլ իսէ հէմ իսէլիլ օլուր, վէ հէմտէ պիր ան էվէլ հագգալիլլէթի պէեա-նէ մէճպուր օլուր, եօգսա արգաւտան կէլէն հէր իքի սաթլըլընա տէօրթ սա-լթըլ ճէվապ տըր, արթըլ խաթէր իսէ-հէր նիւսիլլէսինտէ գարլըլըլ վիրսին:

ՊՈՒԼԼԱՐ ՄԷՍԷԼԷՍԻ

Տիւն տէյիլ էվիլլէլի կիւնքի թա-րիլլէ օլարագ, իտիլլէտէն ալարըլըլըլ պիր գըլթա թէլլէլարաֆ, Մուսթաֆա բաշա գաղապընտա Պուլղարլարտան Ե-նէֆէր զէվաթը միւլթէպէրէնն, վիր-կիլիլ Բուս սէրբիսդպուսունա վիրմէ-տիլլէրի իլլին մաշպուս իտիլլիլ օլ-տուղարըն պիլտիրիլլէ տիր, Պուլղար-լար, տէօրթ պէլ սէնտէն պէրու մէզ-քիւր վիրիլլի վիրմէմէքտէ իտիլլէր ի-տիրնէ վալիլի, էհէլ մաշէլլի մէմու-րիլլէթի օլան Պոսնաեա կիլթմէքլիլլէ եօլա չըլմըլ, վէ միւլալիլլէլլին եհրի-նէ նասալ օլունտան վալիլ հէնուգ օրաեա վարըլ օլմաշ օլմաղըլընտան, մէզըրիւ թէվգըլթալթար, սէրբիսդպուսուն, ի-քիլլին սընքֆտան օլան հիւքիլմէթ մէ-մուրըլըլ իւղէրիլլէ օլան նուլթուգ ու թէհսիլիլ իլլէ վաղը օլմաշ տուր տէյի գօրգուլմագտա տըր:

Պուլղար-Բուս մատտէսի, կիւն պէ կիւն պիլլիլմէքտէ տիր, Պուլուն ու-ղըլըլըլըլ թաուրիլ իլլէմէքտէյիլ:

(Գուրիլ)

ԱՐՆԱՎՈՒՏԻՆԻ ԶԱՎԱՏԻՍԼԷՐԻ

Իլ պու մէթթապուլմա, պուրաւա պուլունտան մուսթաշֆըլ աւարիլլին իթալեա գօնուլարալունտ չալար իւղէ-րիլլէ վէ էն զիւտաե տէլլէթլու օլան չէյ, մատաւալըլ իւղէրիլլէ իճրա իլ-լէմիլ օլտուղարը վէ պիլթիլլէ մէտէ-նի միլլէթլէրին հիւտտէթիլլի մուճիպ օլմաեա չաեան մէքուս պիր գապա-հալթ պէեան իտէրէք պաշաեաճա-ղըլմա տըր, իլլէ վուգուի հալ չուն-տան իպարէթ տիր, չէօյլէ քի, կէլէն չարլէմպիհ կիւնիւ, իթալեա գօնուլար-է-րէսա սօղաղընտա եաեա օլտուրէ կէ-ղիլտիլլէրի վաղըլթ, էլլէրիլտէ պիր թաղըլմ պալթա վէ իլլա օլունմագ իւղ-րէ օլան պիր եօլու տիլլէթմէք իլլին լաղըլ կէլէն սայիր ալէլթ պուլուն-տուղու հալտէ, պիր թապուր տաքի-րին չէհիլլէ կէլտիլլէրիլլէ կէօրիլպ, մէրգուման աուարիլլէ եօլ ալիլալ իլլին պիր թարաֆա չէքլիլլէր:

Ասքէրէրտէն պիրիլի եօլտան կէլ-տիլլէտէ, էլլինի գօնուլարալուն մատա-մաղ իւղէրիլլէ կէօթիլլէրիլլէ, մէրգու-մէ տալիլ պէօյլէ պիր հագարէթ կէօր-տիլլի իլլին հիւտտէթլէնէրէք, օնպրէ-լար իլլէ մէրգումա աւարիլլէ էլլին վու-րու, պուլուն իւղէրիլլէ, պիր թաղըլմ աւարիլլէ, մէրգումա պէտպալթ գա-րը իւղէրիլլէ հիւսում իտէրէք մէր-գումէնիլլէ ելիլլէն, ումալըլընա վուրուպ, իսթիլլին եալէ բէրէ իթ-տիլլէր վէ պիր թաղըլմ տա սէօյլիլպ սայլըլըլ: Այլի վաղըլթ տա, սայիր

պիր թաղըլմ աւարիլլէր տէ գօնուլարա-միւսպիլլէյի իւղէրիլլէ հիւսում իլլէ-միլլէր վէ սաշարըլըլ գալմագարըլ իթ-տիլլէր վէ իւղէրիլլէտէ իթալիլա ար-մապ պուլունտան չարգապըն աեաք-լարըլ ալթընա ալթալ չըլնտարըլտան սօնրա, միւսպիլլէյի օլ տէրէճէ ֆէ-նա սուրէթտէ տէօյմիլլէր տիր քի է-կէր պիր գալ Արնալուտ իլլէ Բարեալ-յա մաշէլլէսի էհալիլլէն պիր գըլմըլ միւտալիլլէ իթմիլ օլմաա իտիլլէր, իլլէթիլա տըր կէրէք քէնտիլի վէ կէ-րէք գարըլթ թէլլէթ օլաճագլար իտիլ Մատամ Բէրօտուն եալալարըլ, գօճա-սընըն եալալարընտան զիւտաե աղըլ տըր, ֆաղաթ չէհիլլէ ուսթա պիր հէքի-մի թարաֆընտան թէտալիլլէրիլլէ պա-ղըլմագտա օլտուղունտան, քէնպիլ ի-ֆաղաթ իտէճէքլէրի մէմուլտէն տիր իլ պու վաղա, պիլթիլլէ մէմէքթէթ էհալիլլէն պէօյլիլ գօրգու իլլին պը-րագմըլ տըր, չիւնքի, Մ. Բէրօլ, էհա-լիլլէն հիւսնի թէվէճէհիլլէ իւղէրի-նէ ճէլալ իլլէմիլ տիր:

Պու սէպէպուտէն պիր չօգ քէսան, մէրգումանըն նէ հալտէ պուլունտուգ-լարըն անլամագ իլլին գօնուլարալունտէն տօլմագտա տըրլար, մատաւալըլ զիւտա-տէ աճընմաեա չաեան տըր, չիւնքի մէր-գումա հագգըլտա տաշա զիւտաե սուլի մուսթէլէ իճրա օլունմալ տուր, ի-հալիլլէն հէր սընքֆ գըլմըլ ուճ տէրէ-ճէտէ հիւտտէթլէնմիլ տիր, չիւնքի, Արնալուտար, նէ գապար քի վաշլի զանն օլունմագտա իտէլլէր տէ, պիր գալըրեա էլ ուղաթմագլըլըլ նամուս-լարընա էպէտի սուրէթտէ իտէլլէ կէ-թիլլէք սաեալար:

Իլ պու ֆէնա իպրէթտէն նէ նէլլէթ իտէճէլլին պիլլէլլէլ, ֆաղաթ չու սաշիհ տիր էկէր իլլէր պէօյլէճէ տէ-վալ իտէճէք օլուր իսէ, (չու սօն կիւն-լէրտէ պիր չօգ գաղտըլար աւարիլլէ-տէն չիւքեալէթ իլլէմիլլէր տիր) չէհ-րին գալըլ վէ չօճուղալըլ, պիր տաշա սօղաղա չըլալաեաճագլար, խուսուսի իլլէ քի հիւքիլմէթ, գըլըն աւարիլլէ-րին իւղալմէթլին մալսուս օլմագ իւղ-րէ պիր չօգ խանէ զալթ իլլէմիլ տիր:

(Գուրիլ)

Մէթթէլ թըլպիլլէ թալէպէլլէրն-տէն տօթթօր Սթիլիլ, խաւքէօյտէ խալթալարըլ սղաղտըլընտա քէնտիլի տալիլ գօլէրաւտան թուլթուլալ, հիւ-մա կիւնիլ վէֆաթ իլլէմիլ տիր:

—Իլպու ճիւմա կիւնէսի, թալթալ-լարա լուհպան թաղըլմ էօնտէ օլ-տուղու հալտէ պիր թաղըլմ աւարիլլէ իլլէրիլլէ մաշալա օլարագ սապաշա գապար սօղալ սօղալ տօլալմըլար վէ իլլէթի մալսուլիլ տէֆ իլլէմէսի գրիլլէրտա ճէնապը հագգա նիւալ իլ-լէմիլլէր տիր:

—Իլպու սալը կիւնիլ պիր բաղար գաղըլը Ձէնիլլէլլէլ էօնիլտէ պու-լունտուղու վաղըլթ պիրտէն պիրէ չիտ-տէլլի պիր պօրա տըր զուհուր իլլէ-տիլլինտէն տէրհալ տէվրիլլէր տիր, Օրալարալ լէնիլլէրիլլէ օլան զըրիլլէ կէմիլլէրտէն պիրիլլին թալիլլէրիլլէ սանտալա պիլիլպ, մէզըրիւ բաղար գա-եղըլըն իւղէրիլլէ կիլթիլլէր վէ տէ-նիլլէ տիլլէն աւարիլլէր գուրթալարըլ-լար տըր:

Էօյլէ մէմուլ իտէրիլ քի պաշիլլէ նաղըլըլ բաշա հագգըլլէրիլլէր մէրգուման իլլիլ թալիլլէլլէրիլլէ միւքեալաթըլ պըրագմալ:

—Մօնիլլէթ տըր Գօմէլա զագէթա-սընտա օղունտուղունա նէղալըն, Բու-մէլի տէմիլ եօլարըն սաշիլպ իթթի-եաղը օլան գօմալանեա, հիւքիլմէթի

